
Vergaderjaar 2023–2024

36 470 B

Wijziging van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2023 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	4
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	4
3	Beleidsartikelen	5
3.1	Beleidsartikel 1 gemeentefonds	5
4	Bijlagen	6
4.1	Overzicht integratie-uitkeringen	6
4.2	Overzicht decentralisatie-uitkeringen	6

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van het gemeentefonds;

Het in die begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikel wordt in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 3

Ingevolge [artikel 5](#), eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet hebben gemeenten gezamenlijk recht op het bedrag dat in de begroting als verplichting voor het totaal van de algemene uitkering is opgenomen. Ingevolge [artikel 5](#), tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet hebben de gemeenten gezamenlijk recht op de bedragen die in de begroting als verplichting voor het totaal van de integratie-uitkeringen en het totaal van de decentralisatie-uitkeringen zijn opgenomen.

De in dit wetsartikel opgenomen bedragen zijn niet rechtstreeks uit de begrotingsstaat af te leiden. De bedragen worden nader onderbouwd in deze memorie van toelichting.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

H.M. de Jonge

De Staatssecretaris van Financiën,

M.L.A. van Rij

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De tweede suppletoire begroting geeft een beeld van de uitvoering van de begroting 2023. De stand van de tweede suppletoire begroting wordt opgebouwd vanaf de stand van de vastgestelde begroting inclusief suppletoire begrotingen, NvW's en amendementen.

Overzicht coronamaatregelen

Het kabinet heeft ook in 2023 diverse (nood)maatregelen genomen om de gevolgen van de coronapandemie het hoofd te bieden. Deze paragraaf geeft een totaaloverzicht van de maatregelen die voor 2023 op de begroting van het gemeentefonds zijn genomen.

Tabel 1 Overzicht corona maatregelen op de begroting gemeentefonds (GF) (bedragen x € 1 miljoen)

Maatregel	Verplichtingen 2023	Uitgaven 2023	Relevante Kamerstukken
Inkomstenderving gemeenten 2021	133	133	Kamerstukken II 2020/21, 35420, nr. 207

2 Beleid

Door wijzigingen in beleid van verschillende departementen kan worden overgegaan tot het beleggen of juist weghalen van taken bij gemeenten. Indien dit gepaard gaat met een toevoeging aan of een uitname uit het gemeentefonds, wordt dit begrotingstechnisch verwerkt. In de onderstaande tabel worden de mutaties groter dan € 30 mln. weergegeven.

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties 2023 (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Art.	Uitgaven en ontvangsten 2023
Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen)	1	41.897.101
Belangrijkste mutaties 2e suppletoire		
1) Uitvoeringskosten Omgevingswet	1	103.659
2) Overige mutaties	1	67.701
Stand 2e suppletoire begroting 2023	1	42.068.461

Toelichting

1) *Uitvoeringskosten Omgevingswet*

De financiële middelen vanuit het Coalitieakkoord (CA) worden ingezet voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Met het uitkeren van deze middelen kunnen de ontvangende partijen in hun transitie zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Er volgt nog een stelsevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten in kaart worden gebracht. De middelen voor 2023 worden met deze suppletoire begroting beschikbaar gesteld.

3 Beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 1 gemeentefonds

In onderstaande tabel worden voor de verplichtingen, de uitgaven en de ontvangsten de budgettaire gevolgen van beleid van het gemeentefonds weergegeven. Hiermee worden de integrale uitgaven die samenhangen met de samengestelde beleidsdoelstelling (het nastreven van een adequate omvang van het gemeentefonds en het nastreven van een adequate verdeling van de middelen over de gemeenten) inzichtelijk gemaakt.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 gemeentefonds (bedragen x € 1.000)			
	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2e suppletoire begroting (2)	Stand 2e suppletoire begroting (3)=(1)+(2)
Verplichtingen	41.240.675	171.360	41.412.035
Uitgaven	41.897.101	171.360	42.068.461
Financiering gemeenten			
Bijdrage aan medeoverheden	41.894.708	171.360	42.066.068
Algemene uitkering en de aanvullende uitkeringen	36.198.084	4.754	36.202.838
Decentralisatie-uitkeringen	2.059.541	168.730	2.228.271
Integratie-uitkering Voogdij 18+	61.642	- 2.124	59.518
Integratie-uitkering Beschermd wonen	1.641.470	0	1.641.470
Integratie-uitkering Participatie	1.933.969	0	1.933.969
Integratie-uitkeringen Overig	2	0	2
Kosten Financiële verhoudingswet			
Opdrachten	1.361	0	1.361
Onderzoeken verdeelsystematiek	1.361	0	1.361
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	1.032	0	1.032
Onderzoeken verdeelsystematiek	1.032	0	1.032
Ontvangsten	41.897.101	171.360	42.068.461

Toelichting op de financiële instrumenten

Bijdragen aan medeoverheden

Algemene uitkering

Dit betreft de uitkering aan alle gemeenten, die ten goede komt aan de algemene middelen van de gemeenten. De uitkering is gebaseerd op de [artikelen 5 en 6 van de Financiële-verhoudingswet](#).

Integratie-uitkeringen

Dit betreft de uitkering die wordt toegepast als rechtstreekse overheveling van middelen naar de algemene uitkering bezwaarlijk is vanwege de omvang van de herverdeeleffecten. De integratie-uitkering voorziet dan in een geleidelijke overgang naar de algemene uitkering. De uitkering is gebaseerd op [artikel 5 lid 2 van de Financiële-verhoudingswet](#). Voor een overzicht van de integratie-uitkeringen wordt verwezen naar [paragraaf 4.1](#).

Decentralisatie-uitkeringen

Naast de algemene uitkering en integratie-uitkeringen bevat het gemeentefonds ook decentralisatie-uitkeringen. De verdeling van de decentralisatie-uitkeringen volgt evenals de integratie-uitkeringen niet de regels van de verdeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Anders dan bij de integratie-uitkering, waar de termijn van overheveling naar de algemene uitkering van tevoren vaststaat, ontbreekt bij de decentralisatie-uitkering een dergelijke termijn. Voor een overzicht van de decentralisatie-uitkeringen wordt verwezen naar [paragraaf 4.2](#).

Opdrachten en Bijdragen ZBO's/RWT's

Onderzoeken verdeelsystematiek

Dit betreft het budget dat elk jaar is gereserveerd voor de uitvoering van onderzoeken op het vlak van de omvang en verdeling van het gemeentefonds en het onderhoud van het betaalsysteem.

Ontvangsten

Ten behoeve van de dekking van de uitgaven is een post Ontvangsten opgenomen. [Artikel 4, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet](#) bepaalt dat bij (begrotings)wet voor ieder uitkeringsjaar een bedrag aan middelen van het Rijk wordt afgezonderd ten behoeve van het gemeentefonds. Op grond van het tweede lid van dat artikel zijn de uitgaven en de inkomsten van het fonds per uitkeringsjaar aan elkaar gelijk.

4 Bijlagen

4.1 Overzicht integratie-uitkeringen

Tabel 4 Overzicht integratie-uitkeringen (Bedragen x € 1.000)

	Uitgaven 2023
Voogdij 18+	59.518
Beschermde wonen	1.641.470
Participatie	1.933.969
Wijziging betalingsverloop	2
Stand 2e suppletoire begroting 2023	3.634.959

4.2 Overzicht decentralisatie-uitkeringen

Tabel 5 Overzicht decentralisatie-uitkeringen (Bedragen x € 1.000)

	Uitgaven 2023
A58 Goes	1.243
Aanpak discriminatie naar herkomst	55
Aanpak laaggeletterdheid	6.650
Aanpak lerarentekort G4	4.000
Bed, bad en brood	1.600
Beeldende kunst en vormgeving	13.500
Begeleiding jongeren naar werk	7.895
Behoud sociale voorzieningen Groningen	787
Bodembescherming	8.583
BRP centralisering inschrijving vergunninghouders	4.731
Correctie Waterschapswegen (Knelpunten verdeelproblematiek)	3.956
Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP)	2.749

	Uitgaven 2023
Energietoeslag 2023	867.500
Erfgoed Deal	3.589
Experiment gesloten coffeeshopketen	1.610
Extra capaciteit BOA's	13.000
Faciliteitenbesluit opvangcentra	12.777
Inkomstenderving (covid-19)	132.526
Jeugd	21.700
Jeugdcontributie bibliotheken	312
Jeugdhulp aan kinderen in een AZC	5.100
Kansen voor alle kinderen	85.000
Leerlingenvervoer Oekraïne	21.400
LHBTI beleid regenboogsteden	1.208
Maatschappelijke begeleiding	20.942
Maatschappelijke opvang	385.057
Meerkosten Oekraïne sociaal domein	20.200
Nationaal Actieplan Dakloosheid	55.000
Nederlands-Soedanese repatrianten	1.278
Nedersaksische taal	75
Opruimen dode vogels ivm vogelgriep	65
Outreachend werken	496
Pilot EU burgers	7.430
Regionale doelgroepen specifieke aanpak	2.392
RES regio's	8.781
Sectorale ontwikkelpaden	1.188
Slavernijverleden	958
Social Labs	469
Specialistische functies vrouwenopvang	- 1.003
Startbanen statushouders	2.000
Taal voor ontheemden uit oekraïne	15.000
Uitstapprogramma prostituees	6.000
Uitvoerigskosten gebiedsgerichte aanpak	10.000
Uitvoeringskosten Omgevingswet	103.659
Veerkracht en weerbaarheid	308
Veilig wonen	2.415
Veilige steden	675
Veiligheidshuizen	7.699
Verkeersveiligheid	95
Versterking arbeidsmarktregio's	14.541
Versterking dienstverlening gemeenten: personen met verward gedrag	10.000
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	3.825
VN decennium aanpak racisme	61
Voorschoolse voorziening peuters	30.000
Vrouwenopvang	230.728
VTH-taken	46.700
Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit	70
Wet goed verhuurderschap	9.188
Wet kwaliteitsborging bouw	10.068
Wijziging betalingsverloop decentralisatie uitkeringen	440
Stand 2e suppletoire begroting 2023	2.228.271